

Naturvetarnas yttrande avseende Konkurrenskraftsutredningens slutbetänkande *Attraktiv, innovativ och hållbar – strategi för en konkurrenskraftig jordbruks- och trädgårdsnäring* (SOU 2015:15)

Inledning

Naturvetarna yttrar sig härmed över Konkurrenskraftsutredningens slutbetänkande *Attraktiv, innovativ och hållbar – strategi för en konkurrenskraftig jordbruks- och trädgårdsnäring*. Förbundet lämnar synpunkter på de delar som rör det svenska djurskyddet, då förbundet organiserar djurskyddsinspektörer.

Generella kommentarer

Naturvetarna tycker att formuleringen "att en översyn av djurskyddslagstiftningen görs med utgångspunkt i en balans mellan ett gott djurskydd och konkurrenskraft" är problematisk. Förvisso uttrycks att fokus bör vara på ökad målstyrning, minskad detaljeringsgrad och ökad flexibilitet och ljuset sätts bland annat på byggnationer och beteskrav. Djurskyddslagstiftningen bör självfallet inte vara onödigt krånglig och förbundet är inte nödvändigtvis emot en minskad detaljeringsgrad och större flexibilitet som gynnar svensk djurhållning. Däremot är det själva kontexten som man sätter in denna översyn i som är problematisk. Samtidigt som Sveriges konkurrenskraft på området skulle kunna förbättras genom en viss urholkning av djurskyddslagstiftningen tar man då också bort, eller urholkar i alla fall till viss del, den svenska djurhållningens viktigaste komparativa fördel, nämligen vår djurhållning.

Synpunkter på specifika förslag/delar av remissen

Översyn av djurskyddslagstiftningen med utgångspunkt i konkurrenskraft är fel väg

Att göra förändringar i svensk djurskyddslagstiftning, utifrån utredningens kontext, går enligt Naturvetarnas synsätt emot värderingarna om en ansvarig köttkonsumtion i det svenska samhället. Utredningen hävdar att inhemsk konsumtion inte tar vara på de unika mervärdena i svensk köttproduktion. Enligt förbundet är detta en sanning med modifikation. Utredningen bekräftar delvis förbundets bild då man konstaterar att det var en minskad import av gris- och nötkött år 2014 i Sverige. Naturvetarnas upplevelse är att alltfler konsumenter blir mer medvetna och att ett ökande antal också

NATURVETARNA LYFTER NATURVETARE

är beredda att betala ett högre pris för ett gott djurskydd. Hellre bra kött, ur djurskydds- och folkhälsosynpunkt, ett par gånger i veckan än dåligt kött varje dag är ett budskap som alltför konsumenterna i Sverige skriver under på.

Skärpt lagstiftning och likvärdig tillämpning på EU-nivå samt offentlig upphandling är rätt väg

Utredningen borde tydligare ha lyft fram vissa andra delar som rör djurskyddet. Att regeringen ska driva på för en skärpt EU-lagstiftning på djurskyddsområdet och verka för en likvärdig tillämpning på EU-nivå är helt rätt väg att gå anser vi. En annan del som det verkligen borde ha satts mer fokus på i slutbetänkandet är en livsmedelskonsumtion som är oerhört stor i volymer men som i regel inte tar tillvara de svenska mervärdena med ett gott djurskydd, nämligen offentlig upphandling. Enligt uppskattningar serveras cirka tre miljoner offentliga måltider per dag i Sverige. Om offentlig livsmedelsupphandling i större utsträckning skulle ställa hårdare djurskyddskrav skulle djurhållning i länder där man har en god djurvelfärd och låg antibiotikaanvändning, bland annat Sverige, gynnas.

Som fallet är nu underminerar offentlig livsmedelsupphandling i Sverige i viss mån legitimiteten för svensk djurskyddslagstiftning. Beskedet att ett förslag i linje med Naturvetarnas tankar kring livsmedelsupphandling och svenskt djurskydd nu är på remiss hos lagrådet är väldigt positivt men förbundet anser att Konkurrenskraftsutredning självfallet borde ha lyft fram denna väg än tydligare.

Naturvetarnas studier kring djurskyddsinspektörernas arbetsmiljö

Studier som Naturvetarna genomfört visar att djurskyddsinspektörer är utsatta för hot i en utsträckning som är oacceptabel. Naturvetarna har genomfört två enkäter riktade till inspektörer vid två separata tillfällen med frågor om arbetsmiljö och kring hot- och våldspenetrering. Vid den första studien svarade ca 70 procent att de utsatts för hot i tjänsten och vid den efterföljande studien, för ett drygt halvår sedan, svarade 84 procent att de utsatts för hot. Även om man tar höjd för en möjlig överrapportering från sådana som anser att de har en ohållbar arbetsmiljö, är siffrorna häpnadsväckande. Hot och trakasserier mot inspektörer förekommer inte bara vid omhändertagande av djur utan är alltför vanligt förekommande i hela processen via telefon, mejl och på sociala medier.

Ökad samordning av djurskyddskontroller är inte tillräckligt

För att återkoppla inspektörernas arbetsmiljö till resonemang i slutbetänkandet, lyfter utredningen kring djurskyddskontroller att Jordbruksverket och länsstyrelserna ska fortsätta arbetet med en ökad samordning för en större likvärdighet. Detta skulle öka rättssäkerheten i kontrollerna skrivs det i utredningen. En helt rimlig slutsats men ett helhetsgrepp borde ha tagits kring hela frågan om huvudmannaskap och organisation för djurskyddet. För att djurskyddskontrollerna ska fungera optimalt krävs en ändamålsenlig organisation som är rättssäker, likvärdig och resurseffektiv. Inspektörernas arbetsmiljö måste vidare vara fri från jäv, hot och våld.

Alla dessa aspekter uppfylls inte med nuvarande huvudmannaskap och Naturvetarna anser därför att utredningen borde ha lyft denna fråga och öppnat upp för en separat utredning som specifikt tittar på organisationsfrågan. Att Jordbruksverket och länsstyrelserna arbetar med en ökad samordning kommer som sagt säkerligen att förbättra rättssäkerheten något i djurskyddskontrollerna. Vill man dock åstadkomma en signifikant större effektivitet, rättssäkerhet och likvärdighet i djurskyddet måste hela kedjan, organisationen, för djurskyddet ses över.

Naturvetenskaplig kompetens är central för svensk jordbruk- och trädgårdsnärings framtid

Naturvetarna är väldigt positiva till att utredningen lyfter fram behovet av högre naturvetenskaplig kompetens som avgörande för svensk jordbruk- och trädgårdsnärings framtid. Den naturvetenskapliga kompetensens betydelse inom dessa näringar kan inte nog understrykas. Det är också mycket positivt att utredningen framhåller "att det är angeläget att utbildning på naturbruksgymnasium bör kunna kombineras med högskolekompetens, samtidigt som den praktiska kunskapen fortsatt är viktig". Samtidigt som det är glädjande att Konkurrenskraftsutredningen har formulerat på ett bra sätt hur naturbruksgymnasium bör vara utformade är det problematiskt att Yrkesprogramutredningens slutbetänkande når en helt annan slutsats om behovet av högskolekompetens. Naturvetarna kommer i sitt remissvar på Yrkesprogramutredningens slutbetänkande hålla fram Konkurrenskraftutredningens slutsatser som mer förankrade i den verklighet förbundet upplever.

Avslutande kommentarer

Naturvetarna anser att Konkurrenskraftsutredningens slutbetänkande är en väldigt genuin och genomarbetad utredning. Den naturvetenskapliga kompetensens betydelse för den framtida utvecklingen av svensk jordbruks- och trädgårdsnäring kan inte nog poängteras. Utredningen har dock haft för stort oreflekterat fokus på konkurrensaspekter kring djurskyddet, när problemen egentligen bör och kan närmast utifrån en helt annan infallsvinkel. Förbundet anser att regeringens insatser kring svenskt djurskydd bör vara att driva att det på EU-nivå ska vara hårdare lagstiftning/likvärdig tillämpning, att svensk offentlig livsmedelsupphandling ska ställa hårdare djurskyddskrav och att svenskt djurskydd måste ha en ändamålsenlig organisation för kontrolluppdraget. Att svenskt djurskydd har en organisation som kan förbättra effektivitet, rättssäkerhet och likvärdighet i kontrollerna är inte bara viktigt ur konkurrenssynpunkt utan är av central betydelse för svenskt djurskydds legitimitet. Detta är inte minst viktigt då djurskyddet enligt Naturvetarna är svensk animalieproduktions största komparativa fördel.

Med vänlig hälsning,

Naturvetarna

Helena Nicklasson
Förbundsdirektör

Kristofer Jerving
Utredare